

Aan de Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
van de Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. mevrouw H. Post
griffier
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum

8 maart 2018

Contactpersoon

Rina Beers

Onderwerp;

Algemeen overleg Wmo op 15 maart 2018

Bijlage(n)

Doorkiesnummer

033-4615029

Ons kenmerk

FO/RIBW/GGZN/rabs/naem/210860/2018

Aan de leden van de Vaste commissie voor VWS,

Op 15 maart a.s. spreekt u met de minister en staatssecretaris van VWS over de Wmo. Graag willen wij, Federatie Opgang, RIBW Alliantie en GGZ Nederland, uw aandacht vragen voor de uitvoering van de Wmo, meerjarenagenda en interbestuurlijk programma, onafhankelijke cliëntondersteuning, toegang tot de maatschappelijke opvang en beschermd wonen (MO en BW) en het contracteren tegen reële tarieven.

Meedoen aan de samenleving

Uitvoering Wmo 2015 voor kwetsbare burgers kan beter

In oktober 2017 publiceerde het SCP het rapport 'Zicht op de Wmo'. Uit het rapport blijkt dat zelfredzaamheid en participatie, de doelen van de Wmo, voor een aanzienlijk deel van de mensen met een complexe zorgvraag (dakloosheid, verslaving, ggz, verstandelijke beperking) niet zijn bereikt. Dit is schrijnend omdat juist deze mensen zich niet voldoende op eigen kracht kunnen handhaven in de samenleving. Uit het rapport blijkt tevens dat er nog steeds onvoldoende kennis bij gemeenten is van mensen met psychische en psychiatrische problemen en met multiproblematiek (zoals dakloze en verslaafde mensen). Gebrek aan kennis van specifieke doelgroepen bij gemeenten blijkt een hardnekkig probleem, want ook in de Wmo-evaluaties over 2007-2009 en 2010-2012 werd al gevonden dat gemeenten moeite hadden om de problematiek van mensen met psychische aandoeningen en multiproblematiek goed in beeld te krijgen.

Ook de Rekenkamers van Amsterdam en Den Haag deden onderzoek naar de uitvoering van beleid op het gebied van MO en BW. Hun conclusies zijn zorgwekkend. Er is nog geen sprake van cliëntgerichte uitvoering van de Wmo voor dakloze mensen en ggz cliënten. Voor gemeenten en kabinet ligt daarmee een grote opgave om ook voor deze groep maatschappelijke ondersteuning bereikbaar en toegankelijk te maken. De Wmo heeft tot doel deze mensen te helpen en zo zelfredzaam als mogelijk is, te laten meedoen aan de samenleving. *Hoe willen bewindspersonen zorgen dat ook de groep mensen die dakloos is of cliënt is bij een ggz-aanbieder of beschermd wonen, kan participeren in de samenleving? Hoe gaan de bewindspersonen zorgen dat de Wmo meer toegankelijk wordt en meer cliëntgericht wordt uitgevoerd?*

Onafhankelijke cliëntondersteuning in de Wmo voor opvang en ggz cliënten noodzakelijk

Het ontbreekt in de meeste gemeenten aan specifieke cliëntondersteuners voor mensen met complexe problematiek, zoals verslaving, ggz en dakloosheid. Daardoor belanden mensen tussen wal en schip en dat kan toename van het aantal mensen met verward gedrag veroorzaken. In enkele gemeenten vinden we straatadvocaten, een straatconsulaat of een basisberaad ggz. Dat zijn goede voorbeelden van medewerkers met ervaringsdeskundigheid, die als gids in het sociaal domein functioneren voor mensen met ingewikkelde problemen. In het regeerakkoord is aangekondigd dat er extra middelen voor onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar komen.

Wilt u de staatssecretaris vragen dat deze middelen specifiek besteed kunnen worden aan cliëntondersteuning voor dakloze mensen, ggz cliënten en mensen met een verslaving en/of verstandelijke beperking?

Randvoorwaarden voor goede uitvoering regelen

Aanpak maatschappelijke opvang en beschermd wonen vraagt verbetering

In de voortgangsrapportage opvang en beschermd wonen d.d. 22-12-2017 geeft de staatssecretaris aan dat de gemeenten een plan hebben of eraan werken hoe zij de ondersteuning aan cliënten van MO en BW in de regio vormgeven. Drie jaar na de decentralisatie van beschermd wonen, begeleiding en dagbesteding voor mensen met psychische en psychosociale problematiek blijkt dat er in meerderheid geen regionaal samenhangende aanpak is afgesproken.

Uit eigen onderzoek van de RIBW Alliantie, Federatie Opvang, GGZ Nederland en MIND blijkt dat een minderheid van de gemeenten beschikt over een concreet uitgewerkt regionaal plan van aanpak. Slechts een enkel plan noemt de noodzaak tot langdurige en flexibel in te zetten begeleiding, terwijl dit een belangrijke voorwaarde is om de stap van beschermd wonen naar (begeleid) zelfstandig thuis te kunnen maken. De plannen gaan nauwelijks in op de afbouw van beschermd wonen, terwijl veel centrumgemeenten daar nu concrete afspraken over maken met individuele zorgaanbieders. Gezien de forse wachtlijsten voor beschermd wonen vinden wij die afbouw op dit moment niet verantwoord. Het gebrek aan betaalbare passende woningen voor mensen die kunnen uitstromen uit ggz, beschermd wonen, forensische zorg en opvang is nog steeds een heel groot probleem. Daarnaast blijkt uit het rapport 'Landelijke Monitoring Ambulantisering en Hervorming Langdurige ggz' van december 2017 dat ook de opbouw van ambulante zorg en begeleiding achterblijft. Dit alles tezamen maakt dat de beweging naar een inclusieve samenleving en de hervorming van de langdurende ggz nauwelijks dichterbij komt.

Wilt u de staatssecretaris vragen in gesprek te gaan met gemeenten over de noodzaak om een prognose van de benodigde capaciteit van beschermd wonen regionaal in kaart te brengen en een capaciteitsplanning (ook ambulante begeleiding) voor de toekomst op te stellen?

Naar een bestendige toekomst van de Wmo

Monitoren van meerjarenagenda opvang en beschermd wonen en interbestuurlijk programma

We zijn blij met het voornemen van de staatssecretaris om met de gemeenten een meerjarenagenda maatschappelijke opvang en beschermd wonen op te stellen en uit te voeren. We zijn ook positief over het interbestuurlijk programma waarin de overheden afspraken hebben gemaakt over samenwerking en een gezamenlijke aanpak op een aantal onderwerpen voor de huidige kabinetsperiode.

Woningmarkt, sociaal domein, aanpak van schulden, huiselijk geweld, mensenhandel en voorkomen van recidive zijn onderwerpen die nauw verbonden zijn met de uitvoering van de Wmo voor kwetsbare groepen. De uitwerking van dit programma vraagt om duidelijke en concrete doelstellingen zodat u en ook de gemeenteraden de voortgang kunnen controleren.

We zijn benieuwd welke afspraken u met de bewindspersonen gaat maken om tot een goede bewaking van de meerjarenagenda en het interbestuurlijk programma te komen?

Investeren in Actieprogramma Weer Thuis!

Met Aedes, VNG en Leger des Heils investeren we in het actieprogramma 'Weer Thuis'. We willen daarmee lokale corporaties, zorgaanbieders en gemeenten ondersteunen bij het maken van een plan voor meer betaalbare passende woningen voor deze doelgroep. We willen het aantal regio's uitbreiden op basis van de tot nu toe zeer positieve ervaringen. We zijn ook blij met de steun van de Tweede Kamer daarvoor¹. Indien we het Actieprogramma 'Weer Thuis!' willen uitbreiden, is het belangrijk tempo te houden. Om in het voorjaar 2019 in nieuwe regio's bestuurlijke afspraken te kunnen maken, zullen deze regio's in september 2018 moeten opstarten. Met die steun kunnen we uitbreiden van acht naar twintig regio's.

Kunt u de staatssecretaris vragen hoe hij met de minister van Bzk/Wonen in het actieprogramma Weer Thuis! wil investeren?

Reële tarieven voor beschermd wonen en specialistische begeleiding

Wij ontvangen signalen van onze leden dat gemeenten niet realistische tarieven (zoals €38,- per uur voor specialistische ggz begeleiding) hanteren voor beschermd wonen, opvang en voor begeleiding. Een aantal gemeenten indexeert niet voor inflatie, prijscorrectie en cao aanpassingen. Onze leden willen in gesprek blijven met gemeenten over reële tarieven.

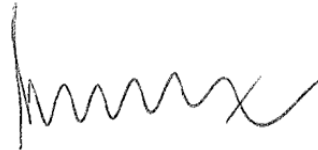
Wilt u de minister vragen om gemeenten en aanbieders te ondersteunen bij het ontwikkelen van (bouwstenen voor) kostprijsmodellen die een reële uitkomst van prijsonderhandelingen bevorderen?

Voor vragen over deze brief kunt u contact opnemen met Rina Beers, senior beleidsmedewerker, 06-13846484 of met Yvonne Moolenaar, beleidsadviseur, 06-53677985.

Met vriendelijke groet,

drs. J.P. Laurier
voorzitter Federatie Opvang

A.P.B.M. van Tuijn
voorzitter RIBW Alliantie

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur GGZ Nederland